

Beleidsregel "Bijzondere begraafplaatsen gemeente Rucphen"

1. Overwegingen beleidsregel

1.1 Aanleiding

Sinds de invoering van de Wet op de lijkbezorging (1991) is de gemeenteraad het bevoegd orgaan om een locatie aan te wijzen voor het aanleggen van een begraafplaats. Begraven gebeurt tot op heden op een algemene (gemeentelijke) begraafplaats. In december 2019 is er een verzoek gekomen om een bijzondere begraafplaats (op privéterrein) aan te mogen leggen. Omdat er nu geen beleid is, is het gewenst hiervoor een beleidsregel vast te laten stellen door de gemeenteraad en de bevoegdheid tot toepassing hiervan over te dragen van de raad naar het college.

1.2 Wetgeving

Totdat op 1 juli 1991 de Wet op de lijkbezorging (verder te noemen Wlb) werd vastgesteld was het voor particulieren mogelijk om op eigen terrein een graf aan te leggen. Strijdigheid met het bestemmingsplan was daarvoor geen valide reden om medewerking aan de aanleg van een dergelijk graf te weigeren, maar nu is dat wel het geval. De normen in de Wlb voor het aanleggen van een begraafplaats zijn van toepassing op alle begraafplaatsen, ongeacht de grootte en de locatie.

Wet op de lijkbezorging

Zoals genoemd heeft de gemeenteraad de bevoegdheid om een stuk grond aan te wijzen als bijzondere begraafplaats (Wlb, art. 40, lid 1). Dit geldt zowel voor locaties in eigendom van de overheid, kerkgenootschappen als van particulieren. Voor een begraafplaats zijn geen wettelijk bindende specifieke locatie-eisen, behalve dat een locatie in een rustige omgeving aan te raden is. Dit in verband met de mogelijke verstoring van de begrafenisplechtigheid door geluid. Zowel tegen het besluit tot aanwijzing van een locatie voor een begraafplaats door de gemeenteraad als het besluit tot ingebruikstelling door het college van burgemeester en wethouders (Wlb Art. 41) is beroep mogelijk bij Gedeputeerde Staten.

Wet op de ruimtelijke ordening

De Wet op de ruimtelijke ordening en de Wlb kennen geen juridische koppeling. Wel bestaat jurisprudentie die voldoende ruimte laat om een aanvraag te toetsen aan het gemeentelijk ruimtelijk ordeningsbeleid. Het uitgangspunt van beleid is dat moet worden voorkomen dat de in visies en plannen e.d. gewenste ontwikkelingen worden tegengehouden door de aanwezigheid of mogelijke aanleg van bijzondere particuliere begraafplaatsen. Dat betekent dat er geen enkel recht of voornemen daarop van derden mag liggen op de gewenste locatie. Ook moet bekeken worden of het bestemmingsplan dat op de locatie berust een dergelijke bestemming toestaat.

1.3 Vereisten

In de Wlb zijn geen specifieke locatie-eisen opgenomen voor een begraafplaats, dus staat het elke gemeente vrij om zelf te bepalen of een locatie geschikt is of geschikt gemaakt kan worden voor deze functie. Net zoals bij elke ruimtelijke ontwikkeling zal bij de beoordeling van een initiatief getoetst moeten worden op algemene eisen van een goede ruimtelijke ordening, zoals het vigerende bestemmingsplan, milieuwetgeving, privacy, belangen van derden en een landschappelijke inpassing.

1.4 Ruimte voor uitzonderingen

Het is mogelijk dat er zich een uitzondering voordoet waarbij bijzondere omstandigheden er toe zouden kunnen leiden dat een besluit wordt genomen in afwijking van de beleidsregels.

1.5 Begraven en begraafplaatsen in Rucphen

De gemeente Rucphen heeft 2 gemeentelijke algemene begraafplaatsen. In de afgelopen 5 jaar zijn er hier in totaal 93 begravingen geweest. Er is geen noodzaak om een nieuwe algemene begraafplaats aan te wijzen. Verder zijn er 4 RK-begraafplaatsen in 4 van de 5 kerkdorpen. Binnen de grenzen van de gemeente liggen verder geen privé begraafplaatsen.

1.6 Procedure

De huidige bestemmingsplannen van de gemeente Rucphen bieden geen mogelijkheid om (nieuwe) bijzondere begraafplaatsen te realiseren. Dat betekent dat een aanvraag hiervoor altijd in strijd is met het ruimtelijke beleid van de gemeente. Als gevolg daarvan moet een afweging gemaakt worden om al dan niet medewerking te verlenen aan een afwijking van het planologische regime. Afwijking is alleen mogelijk middels een uitgebreide omgevingsvergunningsprocedure of een herziening van het bestemmingsplan.

2. Beleidsuitgangspunten bijzondere begraafplaatsen

Op basis van de volgende beleidsuitgangspunten wordt geen medewerking verleend aan de realisatie van een bijzondere begraafplaats op privéterrein:

In de gemeente Rucphen bestaan geen begraafplaatsen buiten de huidige 2 algemene en 4 kerk-gebonden begraafplaatsen en dat willen we als gemeentebestuur graag zo houden.

Een graf brengt een (zeer) langdurig ruimtebeslag met zich mee. De Wet op de lijkbezorging geeft beperkingen voor de ruiming van graven. Meer begraafplaatsen en in het bijzonder particuliere, kunnen een versnippering van grond en grond-functies in de hand werken en daarmee ook een goed ruimtelijk ordeningsbeleid bemoeilijken. Ook kunnen bij grondverkoop (al dan niet vrijwillig) problemen ontstaan rondom het grondgebruik. Bovendien zijn er in de gemeente Rucphen met 6 begraafplaatsen voldoende

locaties beschikbaar om te begraven. Landelijk neemt het aantal begrafenissen al jaren af en worden overleden personen in toenemende mate gecremeerd (en uitgestrooid). In 2001 was de verhouding nog ongeveer 50-50, maar in 2017 is het aantal begrafenissen teruggelopen tot onder de 35%. De behoefte aan begraafplaatsen neemt dus af, mede onder invloed van de ontkerkelijking en een andere beschouwing op de begrippen leven en dood. De vigerende bestemmingsplannen binnen het grondgebied van gemeente Rucphen staan de aanleg van extra begraafplaatsen dan ook niet toe.

Ter voorkoming van precedentes en de eventueel daarmee samenhangende wildgroei, willen we ook niet meewerken aan een procedure die de aanleg van een bijzondere begraafplaats alsnog mogelijk zou maken. Het gemeentebestuur van Rucphen ziet zichzelf in deze terughoudendheid gesterkt door de verantwoordelijke minister die tijdens het wetgevingsproces van de huidige wet heeft verklaard dat het niet de bedoeling is dat iedereen in de eigen grond begraven wordt: "Zelf acht ik het bepaald ongewenst dat ieder op zijn eigen terrein tot begraving zou kunnen overgaan. Ik ben er dus zeker niet voor om daartoe een recht in de wet op te nemen, waarbij de gemeenteraad er niet meer aan te pas komt."

2.1 Uitzondering

Slechts in zeer uitzonderlijke situaties waarbij sprake is van unieke omstandigheden kan de gemeenteraad afwijken van de hiervoor geschetste beleidslijn. Die situatie doet zich uitsluitend voor wanneer voldaan wordt aan alle volgende criteria:

- er is sprake van een landgoed van tenminste 10 hectare met daarop cultuur-historisch waardevolle bebouwing die ook als zodanig is aangemerkt in gemeentelijke of provinciale documenten, en
- er is sprake van een sterke binding van de bewoners met de grond, blijkend uit de bewoning door tenminste 2 achtereenvolgende generaties van dezelfde familie ter plaatse.

3. Delegatie

Met vaststelling van het NUL-beleid (geen medewerking aan bijzondere begraafplaatsen) kan het afwijzen van aanvragen voor bijzondere begraafplaatsen gedelegeerd worden aan het college. Indien een aanvraag als uitzonderlijk wordt beoordeeld waarbij voldaan wordt aan alle criteria zoals hiervoor omschreven onder 2.1 en verder benoemd onder 2b bij de juridische bepalingen, zal deze alsnog worden voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

4. Juridische bepalingen

Artikel 1: Besluit geen medewerking verlenen aan verzoeken tot het aanleggen van bijzondere begraafplaatsen

Na afweging van bovenstaande argumenten besluit de gemeenteraad van Rucphen om geen medewerking te verlenen (Nul-beleid) aan verzoeken tot het aanleggen van bijzondere begraafplaatsen zoals bedoeld in artikel 40 van de Wet op de lijkbezorging.

Artikel 2a: Delegatie

De gemeenteraad besluit om de bevoegdheid tot het nemen van besluiten die voorzien in een afwijzing op een verzoek tot het aanleggen van een bijzondere begraafplaats overeenkomstig artikel 1 te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 2b: Uitzonderlijke situatie

Indien een aanvraag tot het aanleggen van een bijzondere begraafplaats als uitzonderlijk (overeenkomstig de beschrijving zoals hiervoor onder 2.1) wordt beoordeeld door het college, zal het college de aanvraag voorleggen aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

Artikel 3: Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking daags na bekendmaking.

Artikel 4: Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel "Bijzondere begraafplaatsen gemeente Rucphen"

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Rucphen in zijn openbare vergadering van 23 september 2020,

de griffier, Th. P.P. Broek
voorzitter, mr. M. van der Meer Mohr.